

ԱՆՑԵԱԼԻՆ ՄԷՋ

[illegible]

OF THE

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱՔՈՒ ԱՎԱՋԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

৮৮

Զեր սիրտը յանցաւոր չէ... Զեր միտքը
Թաղանթ է, աւ մեղի անկ է լուսաւոր

Արդ՝ այսպիսի ներթափան հարստու-
նիւններու ալ ունին այն վիճակները, ո-
րոնց պատճառաւ կարգին կ'արգելէր Պա-
ղ զառաքայական իշխանութիւններուն։
Ապա հոգեւոր բարոյական աշուտ աղ-
եղութիւն, զոր ունեն կարգաւորներն
էլ, որքան մեծ անարդարութիւն կը մտ-

դր զայն։ Այդ նպատակին հասնելու հա-
տք՝ լավան ամի խոսիլ զայն անդերև կնոյ
հետ։ Գրիգորիան, ինչի սխառն հաղորդեց
գաղտնառացութենէնը։ Անպատարաս
ասեմեթեմէն տեսա զայն, ու համա-
տարժք ձեմ թէ հրապարհէ է ան, բայց
տանգաւոր։ Լիբը համարանկութեամբ մը
տեղեւոյ հանի հետ։ Սարտուր զգացի,
եւեներով անոր անողոր պայլանութեւ-
ն։ Գրիգորիան, անկէա կ'ոտէ ձեզ եւ
տաւ Կարիի ներէ։ Հաւատացնէ որ, ար-
եւ ձեռքէն խելքը համար ձեզ, ըսու-
մարի ուղղի տող։ Երբ լամտից ար-
անջ կ'ախի անոր, կորտապան Կարի մաս-
է ձեզ։ Ու այդ բանն է որ տաւալաբար
հիմա, ինչ որ ջաւալաբար հանի յայտ-
ուր։ Մեր ձեռքէն Կարի իւլէ ձեզ, կոր-
տանման տալոյնորդելով ու անուտալոյն-
ով, եւ իւրով վարաբարձիք իմով ծիծաղի
որ զհրաշնամանութեան վրայ, դատար-
դելով մը պէս իրողաց նետելով ձեզ։ Ա-

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՌՌԻՍԱՀԱՅ՝ ՔՐՈՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Ժիգորա, 4 Յուլիս

որքան լեզուն սկսեց հռահողուն պա-
ռանալ հայերենով, եւ երաբար էլ եր
բայեւ հայերէն հնա մօր ճանապարհորդե-
լորականաւ, աչքով տեսնել եր դպրո-
ւ, եր բաղմամբ հա: ստիկներն եւ,
որեւ հայ, մարդիկ լեզուով խօսել նրանց
տ: Առաջիկայ նոր տարւուն էլ նա ու-
ւում եր մեծ ճանաչութեամբ որ զառա-
րդաւորականքի, խաղաղիկներ ղաղաղե-
լեհան, որ մէջ չեղ տանաւոր սարքու-
րդացում եւ բաշխել երեխաներն ուրա-
նանաւ եւ բաշխեցան իրեն տանաւոր
բայց ճակատագիրը ուրիշ հեղալ էր
որեւմէ: Տիբիկ Աւետիսեան չէր գի-
տեւած յոյսերի բրազդոթումը տանել եւ

սիկ ճշմարտութիւնը զոր ձեռն հայրը ու
հայրենիքը միասին անոր մօտ, ի դիմ
նշարդաւան նշուատացման Երկուշաբթի
ուրիշ խոնարհեցիմք անոր առջեւ: Սո
սն իսկ ծնորոգելու հուռանցեալ: Ամօ
շաբաթը մնաց իմ ծայրագիւղ անմեղաւ
թիւնս համար, բայց տեղի չտուա
ւել: Զինածափ չպիտի լլայտ անիկա:
Հայրածուրթիւնէն տեղիս բան մը չի
նշարդ: Եւ իր աստուծութեան միայն կը
պատշտի: Այդ երկուշաբթի ալ ձեռն կորսաւ
սոսն կ'առաջդրուէ: Հիւսիս դարձեալ
ուր: Զքէ կրնար կասկածել իմ ձեռն
խոսքերսան վրայ: Օ՛հ, Գրիգորիան,
նախանութեան, իմաստութեան նշող
նշանքէ ըլլաւ մը: Հիւսիս կ'ընտանք թիւ
նոց պէտք է ականջով կարելու եւ որոշեա
լպէտք է խոյս տալէ: Գրիգորիան...
Ի՛նչ ուրիշ իմ կ'իմք՝ որուն համար
թիւ անիս բան դառել:

Յուսատեալական շարժումը մը ըլլաւ
իսթիւան, բեղիով:

Այս օրերից մանրամասնություններ, որը երբեք են հասրելը.—ԱՅոս ութ ամիս առաջ Զարթոն Զարթոնաւորի կայաւորը երբեքս Կաղաւարի աղանաւորը զրուարում եւ աղանաւորները մէկի խելը զաւարի զաւարի ձեռները կայաւոր եւ պարտել կուրում։ Գործի զմուրթները պարտում եւ հետեւեալը։ Աղանաւորը զրուարելից կորում եւ լինում մօտ 450 ռուբլի մի կամ զրուարում։ զորութեան կայաւոր ընկնում եւ խելներն եղում զարթաւարիկութիւնը։ Աղանաւորի մէջ զմուրթը զարթաւարիկութիւնը մէկը (այսինքն մեղաւորութիւն) իր թէ խելը եւ աղանաւոր կայաւորութիւնը կայաւոր խելներն, որը պարտում աղանաւոր եւ ինքնը եւ մեծեւն։

Երծակաւարի առաջարկութեամբ հրամայ...

* * *
 Բազումի յայտնի հարուստ Առաքել
 տուրեանցի անձնասպանութիւնը ան-
 տ իմացուած է հոռւ :
 Մատուրեան, որ հաստկն անտօմի

Տեղեկեցե՛ղ զիս եւ ալ եւս մի զապղիբ
մով. առանձին թողէ՛ք մօլութեանս
միարթութեան հետ։
Ժմբովի՛նէ՛լ կանգնեցաւ, լին՛ կերպա-
ւէ մը առած։ Հիմա կը տրբատրե՛ր
թի՛րանի վրայ, ընկճուած ու հնէկ-
ւոր։
—Ո՛յ, երբեք այդպէս չկրտի ըննել,
ի հետ մօտենալով՝ պատահանա-
ւութիւն ստանձնեցի՝ ձեր բարոյական
մարտնչողութիւնը երեւելու։ Այնորի
անախ՝ իմ պարտականութեան մէջ,
կանգնե՛ք մեր միջեւ պատահած անցքը,
կանոնութեան առջի՛ օրը, երբ չալաքան
թիւրացած վրայ՝ զոր ցոյց տուցէ՛ք
խտառածած ապահովութիւններուն մէջ,
կեցի խօսքը եւս առնել ու աղաա թա-
նել։ Ուսով ու աօթով լեցուած,
ընտելե՛ք որ ալ եւս չկրտի ինչպէ մի-
ջին յանձնաքին մէջ, կը պաշտօնա-
րեւելու ձեռքի։ Արեւմտացի, ո՛չ միայն

«Վերընդ որոշում Բազում տարածւած
լուրեր, թէ իբր իմ ըստառականայ
բարեկամայն յարաբերութիւնները հան-
դուած Մատաւրեանցի հետ փոխվցցին
ս յանդարձական մասնաճիւղ տալը, որ
զի ունեցող Երեւանի նահանգի Ար-
քեանդի Կարաւաճըւոյ Դրբու հեր-
ման այլ լուրերին, որոնք տարածու-
ած թշնամիների կողմից, յայտնում եմ
իմ բարեկամական յարաբերութիւնները
նուցանող Առաջին Մատաւրեանցի հետ,
սկսեալ եւ նրա յարաբերութիւնները ինձ
ո իր զիւ նրա մասնան աբը ամենեւին
փոխվել զՎլէ Գլաթ, եւ եւ այժմ
հեղուց ցաւում նրա մահան հոմաբ-
եր Եւ այսպիսի այս բանի, որ եւ յա-
նդուած լուրերը չեն փոխվել, կարող են
տալի մայրն Չէյն եւ Չէյն, այսինքն
Մատաւրեանի մահան նախընթաց օրը,
իմաց հետ փոխանակած հետազոտները,
զի պատճենները ուղարկելով խնդրում
տալաբեր:

Թաղիէ վի հեռագիրը, որ ուղարկել է
Ծատուրեանին մայիս 24ին, հետեւեալն

Ինքնընդհատ հոգու մնայլ արմատ-
 թիվեան մասին ինձ՝ որչա՞ս և որքա՞ն
 ի՞նչ շատ փայտացրին։ Երբեք պիտի
 չուրեթեան անհաստատ լինե՞ր խնայցի
 եւ անգուտը։ Մարդը չպէտք է հան-
 լանքներէի գլխի լինի։ Դա մեծ ամօթ
 մարդու համար, քրոջնեւեւ հանգիս-
 ցներէի չմտ մաշտաւու համար Աս-
 տու մեղ խնայ է ունի։ Ձեր անոխա
 մտներէի համար ամբողջ անխտարէկ
 ռոտապարտէ՞ ձեզ։ Դուք անխնայի ըն-
 թրոյնէնք ըրա՞նտով մեծ ամբողջ ընտա-
 ի զայտ, չնկն ըսնի համար փոքրո-
 թիւն ցոյց ապով։ Եթէ չուէք մօտի-
 նայէք որքա՞ն մարդկեանց փախերի, կը
 չնայէք որ ձեր վրտա, համեմատաբար
 ի՞նչ է եւ ձեզ իրաւունք չէ առիլ
 անապատելու։ Դուք երեւի մօտա-
 էք իմ խօսքերը, որ ես ձեզ ա-
 ի, երբ չուէք չիմցե՞ր ինձ օգնու-
 ին խնայելու։ Խնդրում եմ ձեզ, իբր
 իմով, դա անպապ ինձ մօտ՝ քը-
 ր խոր հետ խօսելու համար։ Եթէ
 չիկատարե՞ք այս՝ ես մեր աւել ըս-
 անապատել արեւմտամիջինից չըր-
 ը։ Դնայելով իմ տպաւորութիւն եւ օտ-
 արիկ ողորթեան, ստիպուած պիտի
 ու ռուրտովի ձեզ մօտ, հէնք ըս-
 նի ճանապարհ կը դնեմ, ամսի 1 ից
 ից, հեռադիտե՞ք պտտաստիւնի սպա-
 ին՝ եւ ամսամերձ։

Ժ. Մատուրեանց պատասխանել է
Ինչպիսի հետեւեալ հեռագրով,

Սոփին կերպով զգածված եմ ձեր հե-
րով, խնդրում եմ չանհանգստանալ.
Ես առաջին թվերին կը լինիմ Բագ-
ը, ընդունեցե՛ք իմ անկեղծ շնորհա-

խոսելու եւ ողջոյն» :
 Դուք Մատուրեանի մարմինը նրա
 իմ եղբորդներն տարան իր
 իմ Բարսանդի զիւղը Դարաբաղում
 Դանդի յունիս Տին եկեղեցու գաւ-
 ի յանձնվել է հողին :
 Դադարը գերեզման ինքնյնուրդ առաջ

տկարութեան վրայ կորեկեցեալս, աւեւ ձեզ սիրելուս համար: Այդ իւր յանձնարարութիւններ ստանձնելից հանդէպ, ուսպի յանուն այդ յոռմաւթեանց կ'ապահանեմ որ մաքի ընէ՛ք ու նազաւորէ՛ք: Այն կացութիւնը զգանուից այսօր՝ համայնակ է ազգը նկատաբար՝ եւս ասկէ առաջ: Եւ միեւնոյն սիրուին է երբեմնի: Անոր զգացումները եւ ձեք վրասնիք մը անսկիզբոյն մնացած են: Սակայն առաւելագոյն աւելի մեծ են, ըսանի հինաւ փոխանակ ձեք նշանածը ըլլաւ՝ ամուսնութիւնը եւս: Միակ շնորհը մը ձեզ ազդեալուս համար այդ անողջութեանը դուրսհանիլին ձեւընէ: Այդ միջոցն արեւուս է: Մեկնեցէ հոսէք, յայտարար երթա՛նք: Այն ատեն կ'ասուով՝ զբ բուժելուս վրայ:

Զբ բուժելուս հոգեեց զնր ճառատաւ:

Ինքէ լալողիք զնր բաժնիք անէն:

Ա. ԱՊՐԷՍԵԱՆՅ

Unpublished

Պ. ԶԷՄՊՐԼԷՆԻ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

սոթային նախաւարին յաւակագիծը. —
ամրային կարծիքը. — Ընդդիմութիւնը
կենտրոն վեց:

Լոնսոն, 26 յուլիս. — Հանքային կար-
քը, աճյալ բանեւածի, միշտ կը դառա-
նայ Գ. Չէմպլըքի եղմամբակե ծաղիկնե-
սով։ Գրեթէ ամէն օր այդ մասին հարցա-
նդումսն կ'ըլլան Անգլիոյ Երեւոյ ժո-
պին մէջ։ Լոնսոնցիք, միւս կողմէ,
կ'աբ յօշուածներն ու խմբաբալաններն
Նաբոլին այդ առիթիւ տեղի ունեցե-
լէն։ Բայց անոնց անհնաւորութիւն-
մարն ալ ճառեք կ'արտասանեն։ Հեազե-
նէ լատինի կ'ըլլայ թէ հանքային կարօր-
ի բացառապապակէ նպաստակէ սպառ-
ն ու նախնական առարկաներու լրաց-
աբքըր զինեւ ինչդրին, տուրքըր զտու-
ր Չէմպլըք կ'ուզէ հաստատել, որպէս
ու առարքական տուրքըրէ օգտուելն
ալթակալարեւր՝ որոշոյ արտածումներն մի-
այն նախնական իրեթէ կը բաշխու-
նայ Գ. Չէմպլըքն եթէ չհրաժարի իր
ազգրին ալ իր մասէն, պիտի տեսնէ թէ
ասպարեզին մէջ առնէն ծանր օրաւը
որոշմէ, Կասն իր անշխարհական ժողո-
րդըր քնաւ ներքածակն տուրք տուե-
լէն։

առանձին նիւթերու վրայ: Գլուղի ձեռ-
նուհարի արտադրութեանց տուրքեր-
ն, աւելի չափ կուտակեցնեն: Եւ

տան զի աստեղ միջոց մը պիտի ընծայեմ
Անշուշտ կառավարութեան վիճակը
ընթացման միջոցներու զինման երբ պէտք լի-
ց, եւ պատասխանելու ցամաքային եւ-
պայի երկրներուն մաքսային թշնամա-
նի սակարկութիւնն է Պ. Ձեմպրլէն, սա-
նի, նախ ինչ որ ծրարքին ալք մասին
մարդ ին կենար յոյս բնել երկրին մե-
մասնութեան վրայ, եւ հետեւաբար
տնի կերպով պիտի պարտաւոր թի՞ն-
թու թիւքին տնդի ունենան, Լորտնիւ
ղովուն Եւ Սեքսի. Ժողովուն համալը-
նը պիտի զաղտր յառաջկիպ աստուլը-
նի լըրը Զորթուն է Պ. Ձեմպրլէն իսկը
պիտի ձեռնապէկ եռանդուն պայքարի մը
ծրարքին ի նպատակ եւ պիտի շարու-
նէ միշտեւ յառաջկիպ տարուան սկիզ-
բը, ինչպէս զը կաթմուն, Խորսը
բանը պիտի լաւտնի եւ երկրից պիտի
սխրունի որ կաթմունը յալանելու զաղ-
նի նախարարին ծրարքին նկատմաբ
տաւի թէ Պ. Ձեմպրլէն խառնովտնը
տարալին անաղա պիտի պարտուի,
ց պիտի շարուտակէ իր պոչաշարը եւ
ու. տարալին չանի թէ վերջնակա-
ն թանաղը պիտի տանի այն երկու կամ
ք տարուան շրջանէն, այսինքն աղա-
կան կաւալայութեան իշխանութեան
հարց տնդնի ետքը, երբ շորէն զուէ-
տութիւն կառարուի:

ԾԱՅՐԱԴՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

անագիսական գործակատարի մը յայ-
տուութիւնը. — Ճաբոն. — Հերբոււմ. —
Բոքա. — Օժանդակ յաճախողակներ:

խը-նաթ, 26 յուլիս. Այսօր կը հրա-
պուրէի թշտակցի մը եւ Ռուսոյ աբ-
բին գործից նախաբարձուն տանե-
լան ճիւղին տնօրէն Պ. Հաթթոնիկի
նա կատարուած տեսակցութիւն մը:
Հաթթոնիկ կը ջանայ հաստատել թէ
եւրպանակցի ընթացքի մը վրէժնո-
ւան նման ին ստատարձ գէ. Ռուսոյ

յին կրնալք առաջըը արշին այն մարտ-
 ան զոր իննի տուած է անիկա... Օ՛հ,
 դառնեք թէ պարկաւրեւաբն, ալ եւս
 իմու հասաւ...
 —Ո՛հ, թէ՛ ֆիւրընդպէս եւ թէ բա-
 րպէս պիտի բռնուիք ձեզ... Միկըց-
 անք... Տոքթ. Օկսանը իմ արա-
 բաւթեան տակ կը ընէ այդ միկըց-
 ան... բաւե զոր իննի հետեւեւը... Ձեր
 բ ամէն ինչ պատարասեալ է... իբ
 րանաւը սեղի կը պապնէ... ծոզուն
 յ պիտի գտնէք հանգստութիւն, իմ
 ք ապակոյթ թիւին... կը խոստանա՞մ
 արտի իմ յետջ պիտի դառնալք չորրի
 Յամ, ձեր անձին տէր ու երջանիկ
 իւրըմբիկէ վտանահա թիւին ու կորով
 արիւնքնէն ամուսնոյն մէջ... Ստակից
 ք կինը ամուսն մըն ալ տիրապետեց
 իմ կողմէն վրայ ու իրեն հպա-
 եցողը դայն:

(Գարու ճակեհ)

